

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

21. De potestate patris in filium ex iure gentium, & naturali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

233

quos. l. num. 69. *Couarruias de testamen. cap. quia nos numero quinto.*

Quarta species est: cum pater est ab hostibus captivus abductus, ut ibidem, §. Si ab hostibus, ait Iustinianus Imperator: tunc enim quasi sopitur, ac differtur ad tempus patrie potestatis, captus enim ab hostibus, cum fiat servus iure gentium, sicut reliqua amittit, quæ sunt iuris civilis, sic etiam & ius patrie potestatis, quod est iure civili introductum.

Sexta est: cum pater, vel filius solemnem Religionis votum facit. Sic Bari. lafon, & alij in l. pater furioso, ff. De his, qui sui, vel alieni iuris sunt, §. Glossa communis consensu approbata in Auth. ingressi, §. in Auth. si qua mulier. C. De sacrosan. Eccles. c. si qua mulier 19. q. 3.

Septima species est: si pater in hæresim prolatur; ab eo enim tempore, etiam si crimen sit occultum, filius patrie potestate liberatur, ut habetur in c. 2. §. ult. de hæresicis in 6. Ac propterea si bona patris ob hæresim publicentur, & in fidei commissa transferantur, usufructus, quem pater in bonis filij aduentitij habebat, ad filium pertinet, ut tradit Si manca de Catholice. instit. tit. 9. num. 81.

Si roges, an filiusfamilias in hæresim lapsus, iure & vinculo patrie potestatis eximatur? Respondeo: cum primum fuerit de hæresi damnatus, eximitur; ante sententiam vero iudicis, dubium est, an eximatur, quoniam non est legibus, vel Canonibus constitutum, ut hæresis filij, eum patrie potestatis nexu, & iure solvat, ac liberet. Cæterum Simanca. de Cathol. instit. tit. 9. num. 18. videtur asserere eum filium, eo ipso, quo in hæresim incidit, patrie potestate solui.

Octava species est: si pater sciens incestas nuptias contraxerit, hoc est, cum consanguinea, vel affine in gradu iure prohibito, & absque vlla Romani Pontificis indulgentia tunc enim filius de iure patrie potestatis egreditur, in Auth. incestus. C. De incestis, §. 1. Addit Couarruias in epitoma par. 1. cap. 6. §. 8. num. 20. Incestas huiusmodi nuptias, consummatas esse oportere per conjugalem complexum ut patrie potestatis iura dirimantur. Alicubi statuis civitatum, vel populorum, aut constitutionibus Principum decretum etiam est, ut patrie potestatis vinculum solvatur, si pater incestas nuptias contraxerit cum femina Deo solemnè Religionis voto consecrata.

Nona species est emancipatio: quæ est relaxatio patrie potestatis consensu patris emancipantis, & filij emancipandi coram legitimo Magistratu, vel Iudice facta. Instit. quib. mod. ius patrie potest. solva. §. præterea. Neque enim filius potest patrem compellere, ut eum emancipet: neque etiam filius inuitis emancipari potest & ideo emancipatio non necessarius, sed voluntarius est actus. Item, nudus consensus patris, & filij non sufficit, sed necessaria est solemnè quædam formula, & Iudicis auctoritas: & pater cui plures filij sunt, iure potest unum, vel plures emancipare: quod si filium, & nepotem ex eo, vel neptem habeat, potest filium de sua potestate dimittere, & nepotem, vel neptem retinere: & de contrario, filio in sua potestate retento, potest nepotem sui iuris efficere. Idem iuris est de pronepote, & alijs descendentes. Sic Iustinianus in Instit. quib. mod. ius patrie potest. solvatur. §. Admonendi. Pater autem, qui emancipat, veluti loco præmij retinet sibi vsumfructum in parte dimidia peculij aduentitij ad filium emancipatum pertinentis, nisi eam filio dimittat. l. cum oportet, §. Cum autem. C. de bonis, quæ liberis.

Alicubi tamen statuis civitatum, vel legibus Principum constitutum est, ut si post emancipationem filius uxorem ducat, statim pater partem illam amittat, quam veluti præmij emancipationis sibi retinebat. Quibusdam etiam in locis id statutum servatur, ut si post emancipationem libera patris voluntate factam, filius in patrem ingratum animi delictum admiserit, verbo, vel opere cum iniuria afficiens, redigi in patriam potestatem possit, ita ut liceat emancipationem reuocare sicut ob eiusdem ingrati animi vitium solet donatio reuocari.

Decima species qua filios soluitur iure patrie potestatis, continetur in c. 1. de infantib. §. Langui. expositi. vbi sic est: si à patre, sive ab alio sciente ipso, aut vasa habente, relegato pietatis officio infans expositus existit, hoc ipso est à patria potestate liberatus. Hæc ibi.

Vltima species est, non quidem iure civili communi sed statutis, vel legibus provinciarum, civitatum, Regum, vel Principum vbique fere gentium constituta: ut si filius, aut filia matrimonium rite contraxerit, è vinculo patrie potestatis eo ipso solvatur, etiam si inuitis, aut incijs parentibus id faciat, & eo ipso consequitur integrum vsumfructum sui peculij aduentitij ad onera matrimonij sustinenda. Et nonnullis in locis statutum est, ut matrimonium huiusmodi patrie potestatis iura dissolvat, non cum primum contractum, sed cum consummatum maritali congressu est. Nec alicubi sufficit matrimonium esse consummatum, nisi etiam ipsi coniuges solemnè ecclesiastico ritu facti sint, ut moris est in Ecclesia.

Secundo quaeritur, An sacer ordo à filio susceptus dirimat iura patrie potestatis? Duæ sunt opiniones, quarum vna affirmat, per ordinem sacrum, quicunque sit ille, tum Subdiaconus & Diaconus tum Sacerdos, patrie potestatis iura dissoluit. Sic Glossa in c. Cum voluntate de sent. excom. §. c. indecorum de atat. & qual. ordin. Astm. in sum. lib. 6. sit. 20. q. 6. ad finem. Bernar. in cap. indecorum, de atat. & qualit. Altera opinio negat, quæ est Innocentij Hostiensis, Ioannis Andrea, ut citat Siluest. excommunicatio. 6. n. 6. est etiam Abbatis in c. indecorum citato, c. constitutus, de in integrum restitut. e. cum desideres, §. c. iure, voluntate, de sent. excom. Siluest. loco citato. Angeli, excommunicatio. 5. num. 10. & Couarruias de test. e. quia vos. n. 5. Rosol. excom. 2. num. 8. Tab. excom. 5. num. 8. & hæc ab omnibus approbatur tum Canonici, tum civilis iuris interpretibus. Et certe in Auth. Presbyteros, C. de Episcopis & Clericis, filijsfamilias conceditur, ut bona, quæ postquam electi sunt clerici, acquisierint, quasi castrensia habeant, & ut de eis testari libere queant, etiam si in parentum potestate sint, quamvis hæc lex cum civilis sit, vim & locum in clericis non habet, nisi quatenus fuerit iure Canonico recepta. Idem si sacer ordo, patrie potestatis iura dirimeret, non esset hoc proprium Episcopalis dignitatis, quod tamen tanquam proprium huic dignitati conceditur, ut filium à patrie potestatis vinculo solvat: nec in iure Canonico legimus, vbi nam sacer ordo filium liberet à patria potestate.

CAP. XXI.

De potestate Patris in filium ex iure gentium & naturali.

Hæc genus de potestate patrum in filios ex iure civili Romanorum egimus. Superest iam ut explicemus, quam potestatem habeat pater in filium ex iure gentium, & naturali, & in quibus filium patri natura subiecerit.

Ac primum quaeritur generatim, quænam ratio officiorum sit inter patres & filios, cum filij publico magistratus munere & officio funguntur, & patres priuati homines sunt? Hanc quaestionem ex disputatione, & sententia Tauri Philosophi Gell. lib. 2. Noctium Attic. cap. 2. definit, ita scribens: Ad Philosophum, inquit, Taurum Athenas, visendi cognoscendique eius gratia, venerat vir clarissimus Praefes Creæ & provincie, & cum eo simul eiusdem Præsidis pater. Et Taurus post mutua salutationem recessit, quia assurrexerat: & allata est mox vna sella, qua in promptu erat, atque dum alicubi ponebatur, apposita est. Inuitavit Taurus patrem Præsidis, ut sederet, atque ille ait: sedeat hic potius qui populi Romani magistratus est. Absque præiudicio, Taurus Præsidi dixit: Tu sedens. Et cum pater assedisset, appositumque esset alius filio quoque eius sedile: verba super ea re Taurus fecit: & eorum verborum sententia hæc fuit: In publicis locis numeribus atque actionibus, patrum iura cum filiorum, qui in magistratu sunt, potestatibus collata interquiescere paululum, & committere.

Sed

Sed cum extra Republicam in domesticis atque vita sedentibus, ambulatur, in consilio quoque familiari discurratur, tum inter filium magistratum, & patrem priuatum publicos honores cessare, naturales & genuinos exoriri. Hæcille Philoſophus, qui recte propositam quæſtionem diſſoluit: & eius ſententiam Gellius ibidem exemplo ex historia Romana petito comprobauit. Nam Conſul erat Q. Fabius Maximus, cui pater Proconſul obuiam in equo vehens venit, neque deſcendere uoluit, quod pater erat. Liſtores non auſi ſunt deſcendere iubere. Vbi iuxta uenit, tunc Conſul ait: Deſcendere iube: quod poſteaquam liſtor ille, qui apparebat, cito intellexit, patrem Proconſulem deſcendere iuſſit. Pater imperio paruic, & filium collaudauit, cum imperium, quod populi eſſet, retineret.

Secundo quæritur, etiam generatim an ſemper in omnibus, patris iuſſis debeat filius parere? Hanc quoque quæſtionem diſputauit Gell. lib. 2. cap. 7. *Quæri ſoluitur eſt, inquit, in Philoſophorum diſceptationibus, an ſemper. & in omnibus iuſſis patri parendum ſit? Super ea re Graeci, Noſtrique qui de Officijs ſcripſerunt, tres ſententias eſſe tradiderunt. Earum una eſt: in omnibus, quæ pater imperat, parendum. Altera eſt, in quibusdam parendum, in quibusdam non obſequendum. Tertia eſt, nihil neceſſum eſſe obſequi. & parere. Nam, aut recte, inquit, imperat pater, aut perperam: ſi recte, non quia imperat; ſed quoniam id ſeri ius eſt, faciendum eſt: ſi perperam, nequaquam faciendum eſt, quod ſeri non oportet. Deinde ita concludunt: Nunquam igitur eſt patri parendum in his, quæ imperat. Sed iſta (inquit Gellius) ſententia friuola eſt inanis eſt, neque illa, quam primo in loco diximus, uera uideri poteſt, in omnibus quæ pater iuſſerit, parendum. Quid enim, ſi proditio- nem patria, ſi matris necem, ſi alia quadam imperarit turpia aut impia? Media igitur ſententia optima atque iuſtiſſima uifa eſt, in quibusdam eſſe parendum, in quibusdam non obſequendum. Sed ea tamen, in quibus obſequi non oportet leuiter & uerecunde, ac ſine deſeſtatione nimia, ſive approbatione acerba reprehentionis declinanda ſenſim, & relinquenda magis ſunt, quam reſuenda. Item omnia quæ in rebus humanis ſunt, ut docti conſuerunt, aut honeſta ſunt aut turpia: quæ ſua uia recta, aut honeſta ſunt: ut, ſilem colere, ut patriam deſendere, ut amicos diligere: & ſeri oportet, ſive imperet pater, ſive non imperet. Quæ his contraria, quæque turpia & omnino iniqua ſunt, ea nunquam ſi imperet quidem faciendæ ſunt, quæ uero in medio ſunt, & à Graecis tum à Diogeno, tum à Seneca appellantur: ut in militiam ire, ius colere, honores capere, cauſas deſendere, uxorem ducere, iuſſum proſciſci, acceſſum uenire: quoniam hæc & his ſimilia per ſeipſa neque inhoneſta ſunt, neque turpia: ſed perinde, ut à nobis aguntur, ita iſtis actionibus, aut probanda ſunt, aut reprehendenda. propterea in his rerum generibus patri parendum eſſe docti ceſent, ueluti ſi uxorem ducere ienderet, aut cauſas pro ſuis ducere. Quo d enim per ſe neque honeſtum, neque turpe eſt, idcirco ſi pater iubeat, in eo obſequendum eſt. Sed enim ſi imperet uxorem ducere inſanam, propudioſam, criminioſam, aut pro reo Catilina aliquo, aut Cebibulo, aut P. Clodio cauſam ducere, non ſcilicet parendum, quoniam accedente aliquo turpitudinis numero, deſinunt eſſe per ſe hæc media atque indiſſerentia. Hæc Gellius: qui proſecto quæſtionem propoſitam diluit ex doctrina Philoſophorum melius ſententium.*

In his igitur, quæ pater iuſſerit contra iuris naturalis præcepta, obtemperandum non eſt: quæ enim ſunt iuri naturali aduerſa, per ſe turpia & mala ſunt. Item in ijs, quæ pater imperat contra iuris diuini leges, nequaquam eſt patendum, iuxta illud Principis Apoſtolorum: *Obedire oportet Deo magis, quam hominibus*: in ijs uero, quæ per ſe media ſunt & indiſſerentia, ſi pater iuſſerit, obſequendum eſt, niſi aliquid aliunde obſtiterit, ut in uxore docenda, uel honoribus capeſſendis, multa poſſunt impedire, quo minus filius abſolute patri parere cogatur. Neque enim in his filius ſimpliciter, & omnino patri obedire iure compellitur.

Tota quæſtio eſt, an ſit patri patendum, ſi quicquam imperat contra Principum præcepta, aut contra Eccle-

ſiæ leges & iuſſa: Et certi iuris eſt, non eſſe parentibus obediendum in his, quæ iubent contra communes leges, aut iura Eccleſiæ, ſive Reipublicæ, cum ipſum ius commune, tum ciuile, tum Canonicum parentes, & filios liget & teneat: niſi contrarium expreſſe, uel tacite permittent. In quibusdam enim leges ipſæ, aut iura ſcripta non tam arcte & ſeuere adſtringunt filios, ut uelint parentum iuſſa prætermitti, negligi, aut uiolari: quod prudentis uiri arbitrio iudicandum eſt.

Tertio quæritur, An iure naturali pater habeat in filium ius & imperium uitæ, & necis? Reſpondeo, minime: ſolus enim Deus habet huiusmodi imperium, & ius: ut ſuo loco oſtendam. Pater ſi filium occiderit, uere & proprie eſt homicida, præterea impijs agit enim contra iuſtitiam, & contra pietatem debitam iure naturali filio.

Si roges, An principis, uel Reipublicæ conceſſa poſſit eſſe pater filium occidendi: filium in eo crimine deprehenſum, quod capitis, ac mortis poenam meretur: Vtteri Romano iure patri licebat filium ob certa crimina interficere: ſed fortalliſſima illa patrem miniſtrum faciebant in nece inferenda filio, ita ut ſas non eſſet filium occidere, niſi ob flagitium morte dignum, & audita, ac cognita cauſa, propinquorum, uel amicorum adhibito conſilio. Sed certe cum ipſa pietate parentum in filios, uideatur pugnare facultas, & poteſtas necandi filium, etiam ob crimen, & cauſa cognita, & aliorum adhibito conſilio.

Quarto quæritur, An penes patrem ſit ius & poteſtas uincendi filium, aut conijcendi in carcerem ſive in uinculis cuſtodiendi, aut relegandi, & mittendi in exilium? Reſpondeo huiusmodi poenas publica auctoritate, non priuata, ſontibus irrogari. Licet quidem patri filium à ſe amandare, domo excludere ad tempus, ut reſpicitens, ad ſaniorum meliorem uſum uitæ frugem reuocetur. Licet item in priuatum cuſtodiam, & ſi opus etiam ſit, in uincula tradere, ut à maleficijs abſtineat, ne ſit alijs exitioſus. Hæc patri iure naturali in filium permittantur, non tanquam iudici, ut puniat & uindictæ, ſed tanquam patris, ut filium emendet & corrigat.

Quinto quæritur, An ſit in parte poteſtas percutiendi, & uulnerandi, ac etiam uerberandi filium, ob crimen ab eo admiſſum? Reſpondeo, huiusmodi poenas, cum quis publice puniatur, ad Magiſtratus, & Iudices pertinere: at patri priuatum tantum, non publice, ut Iudici, licet filium uerberare, aut uirgis cadere: dummodo tamen non immodice caſtiget: membrum tamen abſcindere, aut uulnus inſligere non licet.

Sexto quæritur, An pater, ſi gratia correctionis, non ira, non odio filium Clericum increpet, caſtiget, cadat, ac uerberet, in excommunicationem incurrat, in Clericorum percussores ipſo iure conſtitutam in c. ſi quis ſuadente 17. q. quarta? Conſtans eſt omnium opinio non incurtere, cum filius minoribus tantum ordinibus initiatus corripitur, ut colligitur ex Gloſſa, & ex c. Cum uolunt ate, de ſent. excomm. Sed quæſtionis eſt dubia, an ſi filius ſit ad ſacros, & maiores ordines promotus, pater eum uerberans excommunicatione afficiatur? Duæ ſunt opiniones: quarum una affirmat patrem in excommunicationem incidere. Sic Gloſſa, Abbas, & Antonius in c. cum uolunt ate, de ſent. excomm. quorum ſententiæ ſubſcribunt Angel. excomm. 5. num. 10. Sor. libr. 5. de iuſſu. q. 2. art. 2. prope finem: nimirum iſti opinantur uerberationem eſſe temerariam, etiam ſi gratia correctionis adhibeatur, & ſit in filio adhuc in patria poteſtate conſtitutum. Altera opinio negat, eſtque Ioannis Andreæ & Ancharani in c. Cum uoluntate, & Sylueſtri, excommunicatio. 6. ſciendum eſt quarto, uerſe. c. 1. in magiſtro, ubi citat Ioan. Liganum, Petrum Peruſinum, Tancredum, Reſell. Piſan. & alios, atque hæc ſententia uideatur eſſe probabilior, ac uerior. Nec enim pater temere uerberat, ac cadit filium delinquentem: id enim dicitur temere fieri, quod ſine iuſta cauſa quis facit; at pater gratia correctionis & emendationis filium obiurgat, & uerberat, ac

redit: licet etiam magister puerum quem docet, verberat, & ferula percudit. Denique ipse Angelus, & Sotus non omnino condemnant patrem id facientem.

Septimo quaeritur, an iure naturali sit in patre potestas filium vendendi causa egestatis? Concors omnium est sententia, patrem id iuris & potestatis habere, quod si eam pater habet, idem iuris quoque est in matre: eo quod potior vita parentum esse videatur, quam filij libertas, nisi ita sit grauis seruitus, vt periculosa futura probabiliter credatur.

Octauo quaeritur, an patri liceat vendere filium hostibus, vt seipsum liberet à morte? Fingamus enim patrem obfessum ab hostibus omnino peritum, nisi filium, in illorum manus tradiderit, & secuturi subiecerit. Respondeo, licere patri filium pignori dare, aut in seruitutem tradere, vt vitam suam tueatur & seruet: sed si in hostium manus traditus filius vitæ probabile periculum incurret, nefas est patri eum hostibus committere. Ex quo etiam fit, vt nefas sit patri inedia presso filium necare, vt eius carnes edat: nam sic & impie, & crudeliter contra filium agit, & nefarie etiam, cum carnibus humanis [Anthropophagorum more vescatur: *Nec sunt faciendæ mala, vt in eis veniant bona.* Non licet igitur patri vitam eripere filio, vt suam seruet, nisi filius in ipsum irureret ad eum perdendum: & pater aliter se tueti non posset, nisi filium perimendo.

Nono quaeritur, an sit licitum patri filium ob crimem accusare? Respondeo licitum esse, nimirum quando filius est patriæ proditor & hostis, si necesse Principis machinetur, si sit hæreticus, vel reus læsæ maiestatis, si communi Reipublicæ salutis, exitio damnoque sit, nam potior est causa communis salutis, quam priuatæ.

Decimo quaeritur, An patris imperium ita filium liget, vt eius conscientiam teneat? Responderet Sotus *lib. 1. de Iustit. q. 6. art. 5. ad 2.* mandata parentum filios aliquando adstringere, ita vt grauius, & lethaliter peccent, si ipsis non pareant: vt si pater aliquid iubeat, quod sit magni momenti, quodque ad familiam, & rem domesticam maxime conducatur, & serio id pater imperet.

Vndecimo quaeritur, An pater debeat filium à seruitute liberare, qua apud Christiani nominis hostes tenetur? Respondeo, debere, si filius apud Turcas, vel Saracenos, vel alios Christianæ religionis hostes sit in seruitutem redactus, & in probabile vitæ corporis, vel animæ discrimen incurrat. Vt si filius in puerili & tenera ætate sit, aut qui facile corrumpi queat, nam pater filij salutis & vitæ tam corporalis, quam spiritali consulere, & prospicere naturæ lege compellitur.

Duodecimo quaeritur, an pater ex filij contractu, vel quasi contractu cum alio inito obligetur? id perinde est, ac si quaeratur, An pater stare debeat conuentis & pactis, quibus filius se alteri obstrinxit? Respondeo in primis, si filius patris iussu, causa & nomine cum alio conuenit contractivæ, patrem illi alteri obligauit. Deinde, si filius æs alienum contraxit, eo quod pater ipsi alimenta subtraxerit, vel denegauerit, pater debet æs alienum soluere. Item, si res aliena mutuo data filio conuersa sit in rem, vtilitatem & commodum patris, debet ipse pater illius rei estimationem soluere. Præterea si pater habet & administrat peculium filij, debet id soluere, in quo se filius alteri obligauit. Extra huiusmodi causas pater non est ex contractu filij alteri obligatus. Sic Angelus, Syluester, Tabienfis, Armilla, verbo, familia.

Decimo tertio quaeritur, an pater ex delicto à filio commisso obligetur? Respondeo: si filius perperam munere, & officio sibi à patre commisso fungatur, ex quo alius damno afficitur, pater debet id damni compensare. Et in vniuersum, quoties pater filij opera, & ministerio vititur, aut quando commode potest, & debet filium corripere impedire, ne alteri noceat, nec id faciat: aut quando iussu auctoritate, vel causa patris filius delinquit, & alterum lædit, pater ipse debet quicquid damni est confe-

cutum, restitire. Angelus, Syluester, & alij loco citato.

Decimo quarto quaeritur, quando parentes peccent, eo quod filios mali aliquid facientes, corripere impedire negligunt? Respondeo eos peccare in primis, cum nihil curant, vt filij Christianæ fidei, & religionis rudimenta ad discant, scilicet symbolum Apostolorum, Decalogi Præcepta, & ea Ecclesiæ mandata, & sacramenta, quæ filij obseruare & suscipere iure debent. Deinde cum sua nihil interesse putant, num filij debitum temporibus sacramenta percipiant, rem diuinam audiant, dies festos & ieiunia seruent, charitatis, religionis, pietatis, iustitiæ, & aliarum virtutum officia præstent. Peccant itidem parentes, impediendo quo minus filij vota quæ Deo fecerunt exoluant. Similiter si dolis, minis, duris & asperis verbis cogant filios se ad Religiosorum institutum, & ordinem conferre, aut si ab ingressu in Religionis ordinem eos arcant & prohibent. Præterea si filios non moneant & corripiant, vt prauam aliorum amicitiam & consuetudinem deuitent, ludos noxios fugiant, corruptum iurandi, & in Deum, vel superos maledicta coniiciendi morem abijciant, & turpiter, vel obscæne loquendi, aut faciendi consuetudinem deponant, & exuant: demum reliqua præstent, quæ ætatem & captum ipsorum decet.

Decimo quinto quaeritur, an parentes qui cogunt filios Religiosorum vitam suscipere, vel qui eos ab eo vitæ genere prohibent, incidant in excommunicationem latam in Concilio Tridentino *sessione 25. cap. 18. de Regularibus*? Negant quidam, ea ratione permoti, quia non est, inquit, verisimile, hanc poenam in parentes constitui, quorum est saluti, vitæ, & commodis filiorum consulere: Et ea excommunicatio, lata tantummodo esse videtur in dominos, Principes, & alios huiusmodi, qui puellas ipsorum potestati subiectas in Religiosorum Virginum monasteria ingredi aliqua ratione compellunt. Alij vero existimant, etiam illos parentes filias inuitas minis, & metu in Monasteria detrudentes, in eam excommunicationem incurtere: quoniam Synodus Tridentina eam poenam vniuersè decreuit. Hanc quaestionem nos supra dissoluimus.

CAP. XXII.

De peculio filiorum.

A Nimaduertendum est, Peculium dictum esse quasi pusillam pecuniam, siue pusillum patrimonium. *l. Depositi ff. de Peculio ex Vipiano* Item, peculium est, tum eorum, qui sui iuris sunt, tum eorum, qui alterius sunt potestatis. Rursum peculium, vel est seruorum, vel filiorum. Seruorum quidem peculium, vnius generis est: filiorum vero multiplex: vt constat ex *l. vltima, C. de inofficio. testamento.* peculium vel est laicorum, vel Clericorum: vnde in iure Canonico extat titulus de peculio Clericorum. Insuper cuiuslibet hominis liberi exiguum patrimonium, potest dici peculium, aut illud, quod quilibet homo liber seorsum à suis alijs facultatibus seposuit prædij causa, vt si aliquando egeret, id in vitæ subsidium haberet. *l. si clarus, §. 2. ff. de legatis 3.* Galli, hoc peculium appellant Parapherna, hoc est bona mulierum separata à dote quæ datur maritis. *l. si ergo, §. Dotis autem causa, ff. de iure dotium.* In præsentem autem solum agitur de peculio filiorum, vt sciat quid possit donare filius in patria potestate constitutus: & quando parentes peccent, cum aliquid ex bonis filiorum sibi capiunt, & vlturpant.

Primo quaeritur, Quotuplex sit filiorum peculium? Respondeo cum Glossa in *l. cum oportet, verbo, exceptis castrensibus. C. de bonis qua liberis.* Vbi ait esse quadruplex, videlicet, castrense, vel quasi castrense, aduentitium, & profectitium. Castrense peculium est, quod à parentibus, vel cognatis, aut etiã alijs penitus extraneis in militia agentis filij familias donatum est, vel quod ipse filius familias in militia acquisiuit, quod, nisi militaret, acquisiturus non erat. *l. si castrense, C. l. si forte, ff. de castrensi peculio.* Quasi castrense est, quod acquirit filius familias ex artium liberalium professione, ex publico munere, aut functione ali-

qua,